

Intalnirea timisorenilor din 27 mai – o seara de neuitat

Getta Neumann

Seara cea mare a sosit, seara spre care convergeau gandurile mele in ultimul an, pentru care am consacrat timp si energie cu tot avntul de care sunt in stare. Este o seara de mai placuta, cu nori care promit picaturi de ploaie, dar nimic ce ar putea sa ne alunge din gradina restaurantului de pe Carmel.

La inceput, programul chibzuit in amanuntime se clatina. Eram, noi, cei din comitet, convinsi ca lumea va intarzia, dupa bunul obicei importat din Timisoara si obisnuit in Israel. Dar la ora cinci incepe puhoiul. Stau pe postul meu la intrare si distribui brosură si DVDul, dupa ce am bifat numele de pe lista. Oamenii sosesc in tinuta festiva, nerabdatori, curiosi, plini de emotia asteptarii; sunt prieteni, cunoscuti, la unii nu pot sa ma abtin sa nu le sar de gat, sa-i imbratisez, altii imi sunt la prima vedere necunoscuti sau nu-i recunosc. Notiunea de 250 de persoane devine concreta si citesc pe fetele lui Pisti Israel, Ada Boneh si Vera Vogel care inmaneaza ecusoanele, incordarea care ma cuprinde si pe mine. Oare vom fi la inaltimea asteptarilor ?

La 6.30 Paula Drexler, moderatoarea serii, stabileste cu fermitate regulile jocului : trebuie sa luam cu totii loc, sa ascultam, iar vorbitorii sa nu depaseasca 5 minute.

Pisti ia microfonul. Iradiaza energie, forta si determinare, tinuta este usor neglijenta, parul, cat a ramas, sta valvoi, ochelarii strambi ii atarna pe nas. Este clar, pentru acest om conteaza continutul, nu forma. Povesteste cu umor cum am ajuns sa realizam aceasta intalnire si cum a trebuit sa adaptam ambitiile si ideile noastre la realitate. Tresarim cu totii cand Pisti recita versurile lui Eminescu :

Dintre sute de catarge
Care lasa malurile,
Cate oare le vor sparge,
Vanturile, valurile?

Intr-un moment de reculegere ne gandim la Marta, sora lui Iudith si prietena noastra. Durerea pierderii este inca foarte vie. Ne gandim la cei dragi care nu mai sunt. Un fior trece prin toata adunarea.

Multumirile si urarile din incheiere ne invioreaza. Cu vorba domoala, masurata, Tomi Laszlo, decanul comitetului nostru de organizare si sfatuitorul nostru intelept, prezinta istoricul comunitatii evreilor din Timisoara din secolul XVII pana azi, contributiile economice, vorbeste despre perioade de prosperitate si egalitate, despre discriminari si vremuri grele. Aflam despre sinagogi si viata culturala, invatamantul israelit, despre evolutia demografica (la apogeu - 13.000, astazi – 569 membri).

Urmeaza proiectarea filmului de 21 minute *O plimbare in Timisoara amintirilor*, realizat de Sorin Birstein si de mine cu ajutorul multor colaboratori . Dupa primele minute, toti se uita fascinati. Imagini se deruleaza despre Timisoara iudaica, despre sinagogi si serbari la comunitate, auzim vocea rabinului Dr Ernest Neumann, tatal meu, familiara tuturor de la sinagoga si de la cursuri de ebraica, de la evenimente si din convorbiri personale. Cantecul si rugaciunea, muzica, de la Brahms la Zamfir, de la klezmer la Sostakovici si Abba si cantareti israelieni ne antreneaza in dansul amintirilor, la reflectii despre viata.

Langa mine, Fidi ofteaza printre lacrimi : asta e tata, si uite pe fratele meu, si noi, cand eram tineri. Aud rasete cand unii se recunosc in copiii din imagini, aplauze izbucnesc de mai multe ori din motive necunoscute mie. Acum stiu ca am facut treaba buna, Sorin si cu mine.

Multi au fost, putini au ramas, dar importanta unei comunitati nu se masoara dupa numarul ei, ci dupa activitatea ei si dupa personalitatea celui care o conduce. Luciana Friedmann, presedinta comunitatii, apare la microfon, stralucind de tinerete si elan. Ne povesteste despre inaugurarea JCC, noul centru comunitar, despre restaurantul renovat si sala de festivități ce poartă numele Dr. Ernest Neumann, fostul Prim Rabin al Comunitatii Evreiesti din Timisoara. Batrani, tineri, copii se regasesc la comunitate la diferite activitati. Invitatie lansata de Luciana la o intalnire a fostilor si actualilor membri ai comunitatii la Timisoara cucereste auditoriul.

La lumina lumanarilor de Shabbat, Andrei Ghidali, oficiantul actual de la Sinagoga din Fabrik, recita rugaciunea de Kidush, cu rezonante nostalgice pentru majoritatea dintre noi.

In cursul serii, dl Ghidali deapana amintiri despre personalitatea luminoasa a celui care a fost prietenul si rabinul Dr Ernest Neumann. Marturie despre semnificatia deosebita a acestuia din urma depune si dl Israel Sabag, directorul Joint pentru Romania, care nu il cunoscuse, dar a fost impresionat de amintirea pe care i-o pastreaza timisorenii. Dl Sabag a tinut neaparat sa fie prezent la adunarea noastra, sa-si exprime admiratia pentru bogata activitate a Lucianei Friedmann si sa ne asigure de sprijinul lui sustinut pentru comunitate.

Un moment deosebit constituie luarea de cuvânt a lui Micha Harish, nascut la Timisoara, fost elev al Liceului Israelit. Dl Harish a fost deputat in Knesset, iar in perioada 1991-1996 a functionat ca ministru al industriei si comertului. In prezent, alaturi de activitatea politica, este presedintele Organizatiei Unitare a Originarilor din Romania (AMIR). Dl Harish doreste ca trecutul evreilor din Timisoara sa fie reprezentat corespunzator importantei sale la **Muzeul evreilor nascuti in Romania**,

care va fi infiintat la Rosh Pina. <http://www.amirorg.com/lro/apage/42698.php>

Se mananca, se bea, se discuta cu galagie si voie buna. Sanyi Abraham, plin de energie si temperament, multumeste cu verva organizatorilor care au creat acest eveniment. Si eu, la randul meu, multumesc tuturor celor care au contribuit la reusita serii, celor care au ajutat la editarea brosurii si realizarea filmului. Sa pastram legatura, sa reinnodam prietenii si sa cream altele noi. Sa continuam sa ne simtim responsabili pentru intretinerea cimitirului evreiesc din Timisoara. Websiteul timisorenilor sa ramana o platforma de intalnire.

Vocea Juliei se insinueaza in sufletele noastre si ne antreneaza sa cantam impreuna cu ea *Shalom haverim*, Shalom prieteni. Dupa aceasta introducere artistica, Julia H. Kakucs, isi prezinta in cateva cuvinte cartea *Jurnalul unei emigratii*, in care a cules confesiunile multora in jurul temei emigratiei. Sase din cei intervievati de ea sunt in sala, altii, numerosi, vor obtine mai tarziu cartea cu dedicatie din partea autoarei.

Memoria salvata I cu subtitlul *Evreii din banat, ieri si azi* si *Memoria salvata II*, subtitrata *Cine salveaza o viata salveaza lumea intreaga*, reunesc povestiri de viata inregistrate si editate de Smaranda Vultur (la al doilea volum a colaborat cu Adrian Onica). Smaranda

ne vorbeste despre povestiri de viata, o forma de istorie orala, prin care se recupereaza memoria unui timp (secolul XX) si a unui loc (Banatul). Prezenti la reuniune sunt cativa din cei care au contribuit sau familiile lor.

Cartile se pot citi online :

<http://www.memoriabanatului.ro/index.php?page=e-books>

Pentru o clipa ma opresc din agitare si privesc in jur. E forfota mare. Cativa sed la masa si discuta. Schimba adrese, adrese email, numere de telefon. Rasfoiesc brosură intalnirii. Multi stau in picioare, prinsi in convorbiri intense, in drum sa caute alti cunoscuti. Acum stiu : Intalnirea este o reusita !

Getta Neumann